

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Päätös

24.6.2026

Dnro: EURA 2021/905835/09
02 01 01/2025/LL

Tila: Voimassa

Hakemuksen vireilletulo 30.09.2025

Perusrakenteen investointituki

Lapin liitto on hyväksynyt hankkeenne rahoitettavaksi ja myöntää hankkeen toteuttamiseen tukea alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021) annetun lain nojalla. Tällä päätöksellä on hyväksytty tuettavaa hanketta koskeva hankesuunnitelma, joka on osa päätöstä.

Päätöksen ehdot tuen käytöstä, tuen maksamisen hakemisesta ja tuen maksamisesta ovat kohdissa 6 - 7.

1 Tuen saaja

Ylitornion kunta
0210826-9

2 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi	Hankekoodi
Vaara Trails - Vauhtia luontomatkailuun	J11801
Hankkeen toteuttamisaika	
01.07.2026	31.12.2027
Toimintalinja	
7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi	
Erityistavoite	
7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä	
Kustannusmalli	
Flat rate 1,5 % investointi	

3 Tuen määrä

Tukea myönnetään yhteensä enintään 367 328 euroa.

Tuen osuus hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista on yhteensä enintään 70,00 %.

Tällä päätöksellä kohdennetaan yhteensä 122 443 euroa vuoden 2026 rahoitusta.

Rahoittava viranomainen tekee vuosittain viran puolesta päätöksen hankkeen rahoituksen jatkamisesta. Päätöksen tekemisen edellytyksenä on, että valtion talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa viranomaisella on käytettävissä myöntämisvaltuutta hankerahoitukseen

ja että hanke on edennyt hyväksytyn hankesuunnitelman ja hanketta koskevan päätöksen ehtojen mukaisesti.

4 Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeelle on hyväksytty jäljempänä oleva kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma.

Hyväksytty kustannusarvio

Kustannusarvion tiedot perustuvat tuen hakijan hakemuksessa esittämiin kustannuksiin ja kustannuslajeihin. Hyväksytyt ja hylätyt kustannukset on eritelty ja hylätyt kustannukset perusteltu erikseen.

Kustannusarvion tiivistelmä investointi

	Hakemuksessa esitetty, €	Hylätty, €	Hyväksytty, €
1 Investoinnit	517 000	0	517 000
Flat rate 1,5 %	7 756	0	7 756
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	0
Kustannusarvio yhteensä	524 756	0	524 756

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Hakemuksessa esitetty, €	Hylätty, €	Hyväksytty, €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	367 328	0	367 328	70,00
2 Omarahoitus: Kuntarahoitus	157 428	0	157 428	30,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	524 756	0	524 756	100,00

5 Päätöksen perustelut

Viranomaisen ratkaisun perustelut

Hanke on rahoituslain (757/2021) mukainen kunnan perusrakenteen investointitukena rahoitettava hanke. Kyseessä on Uudistuva ja Osaava Suomi 2021-2027 ohjelman erityistavoitteen 7.1 (Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä) mukainen hanke. Hanke täyttää ohjelman yleiset valintaperusteet ja on saanut erityistavoitteen mukaisessa arvioinnissa pisteet 22/34, mikä on 65 % maksimipistemäärästä. Hanke toteuttaa Lappi-sopimusta 2022-2025 (Arktinen talous kasvaa kestävästi uudistumalla -painopiste.)

Hanke tukee Lapin JTF-siirtymäsuunnitelmaa vahvistamalla alueen vetovoimaa kestäväan ja ympärivuotiseen luontomatkailuun perustuvalla infrastruktuurilla. Hanke edistää uusien aineettomien palveluiden, kuten opastus-, vuokraus- ja luontohyvinvointipalvelujen syntyä. Samalla hanke edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä ohjaamalla maastopyöräily ja muu ulkoilu merkityille reiteille.

Hankkeessa rakennetaan pyöräilyreitistö Ainiovaaralle hyödyntäen olemassa olevia reittipohjia. Pyöräilyreitistöön sisältyy kaksi maisemareittiä sekä Trail Center, joka tarjoaa useita eri vaikeustasoisia reittivaihtoehtoja. Investoinnit parantavat alueen matkailuinfrastruktuuria ja edistävät luontomatkailun kasvua.

Hanke muodostaa Ylitornion pyörämatkailun kehittämiskokonaisuuden yhdessä Miekojärvelle rakennettavan pyöräilyreitit kanssa. Hankkeessa rakennettaville reiteille on laadittu käyttöoikeussopimukset maanomistajien kanssa ja hankkeen aikana reiteille on tavoitteena hakea reittitoimitus reitistön pitkäaikaisen hallinnan varmistamiseksi. Rakennettavat reitit ovat avoimesti ja maksutta käytössä.

Päätöksen säädösperusta

Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021)

5.1 Hakemuksen käsittely

Rahoitushakemus on saapunut 30.9.2025. Hakemus on jaettu käsittelijälle 9.12.2025. Hakemus on pisteytetty Lapin liiton arviointikokouksessa 11.2.2026. Hakemuksen sisällöstä ja täydennystarpeista on käyty keskustelu hakijan kanssa 31.3.2026. Hakemusta on täydennetty rahoittajan täydennyspyyntöön perustuen 2.4.2026 ja 16.6.2026. Hanke on saanut puoltavan lausunnon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä 30.4.2026.

Hakemuksen eri käsittelyvaiheissa on vakuutettu esteettömyydet.

6 Tuen käytön ehdot

Tuen saajan on hankkeen toteuttamisessa noudatettava tuettavaa toimintaa koskevaa kansallista ja Euroopan unionin lainsäädäntöä sekä tässä päätöksessä asetettuja ehtoja.

Tuen saajan on yleisasetuksen 9 artiklan mukaisesti varmistettava, että hankkeen toimeenpanossa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjaa. Hankkeen toteuttamisessa on otettava huomioon ja edistettävä miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Tuen saajan on myös edistettävä yhdenvertaisuutta, esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Hanke on toteutettava kestävän kehityksen edistämisen tavoitetta noudattaen ottaen huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, Pariisin sopimus ja ”ei merkittävää haittaa” -periaate. Unionin ympäristösäännöstöä on noudatettava kaikilta osin.

Luettelo keskeisistä toimeenpanossa sovellettavista säädöksistä ja sopimuksista on jäljempänä.

Hankesuunnitelma ja sen muuttaminen

Rahoittava viranomainen on myöntänyt tuen tämän päätöksen mukaiseen rajattuun hankkeeseen. Hanke on toteutettava päätöksen mukaisena toteuttamisaikana. Tuki on käytettävä hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisesti.

Tuen saajan on maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä ja aina rahoittavan viranomaisen pyytäessä annettava selvitys hankkeen edistymisestä ja siitä, että tuettu toiminta täyttää edelleen päätöksen ehdot.

Jos hanketta tai sen osaa ei voida toteuttaa tämän päätöksen mukaisena, tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava asiasta rahoittavalle viranomaiselle ja tehtävä tukipäätöksen muuttamista koskeva hakemus (muutoshakemus). Muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset voidaan hyväksyä aikaisintaan muutoshakemuksen vireille tulosta alkaen.

Rahoittava viranomainen voi myöntää hankkeen toteutukselle jatkoaikaa. Tuen saajan on tehtävä jatkoaikaa koskeva perusteltu muutoshakemus ennen voimassa olevan päätöksen mukaista hankkeen päättymispäivämäärää.

Muutoshakemus tehdään sähköisesti EURA 2021 -järjestelmässä. Muutoshakemuksessa on eriteltävä, miltä osin päätökseen haetaan muutosta. Rahoittava viranomainen tekee muutoshakemuksesta päätöksen.

Tuen saajan on päivitettävä hankkeen yhteys- ja muita tietoja EURA 2021 -järjestelmän yhteystietojen ylläpito-osiossa, jos niihin tulee muutoksia. Ylläpidettäviä tietoja ovat tuen saajan yhteystiedot, hankkeen vastuuhenkilön, yhteyshenkilön ja hankepäällikön nimi ja yhteystiedot, hankkeen tiivistelmä suomeksi ja englanniksi sekä hankkeen englanninkielinen nimi.

Tiedotusta ja viestintää koskevat velvollisuudet

Tuen saajan on noudatettava kaikessa hankkeeseen liittyvässä tiedottamisessa ja viestinnässä yleisasetuksen 47 ja 50 artiklassa säädettyjä tiedotusta ja viestintää koskevia velvollisuuksia.

Euroopan komissio on laatinut viestinnän tueksi ohjeen ”Koheesiopolitiikasta viestiminen 2021–2027”. Tuen saajan yleisasetuksen mukaiset tehtävät kuvataan ohjeen luvussa 6 (sivut 25 ja 26). Tuen saajan on tiedotettava ohjeen edellyttämällä tavalla hankkeen saamasta EU-tuesta sekä yleisölle että hankkeeseen osallistuville.

Viestinnässä on graafisena elementtinä käytettävä EU-lipputunnusta, jonka yhteydessä on teksti ”Euroopan unionin osarahoittama”. Lipputunnuksen käytössä on noudatettava seuraavaa:

- Lipputunnusta on käytettävä kaikessa viestinnässä ja kaikilla viestintäkanavilla.
- Minkään rahaston nimeä ei mainita lipputunnuksen yhteydessä.
- Lisäksi EU:lta saatavaa tukea ei saa tuoda esiin muulla ilmeellä tai logolla.
- Kansallisia logoja, jotka viittaavat EU-tukeen ei saa käyttää EU-lipputunnuksen lisäksi.

Tuen saajan on asetettava selvästi näkyvälle paikalle pysyvä tiedotuskyltti heti kun toimen toteuttaminen alkaa fyysisellä investoinnilla tai laitteiden hankinnalla. Tiedotuskyltissä on esitettävä myös EU-lipputunnus. Lipputunnuksessa on otettava huomioon yleisasetuksen liitteessä IX vahvistetut tekniset ominaisuudet. Linkki liitteeseen IX löytyy EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien verkkopalvelusta. Verkkopalvelun osoite on tämän päätöksen lopussa olevassa linkkiluettelossa.

Tuen saajan on käytettävä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien verkkopalvelussa olevaa ja verkkopalvelun kautta saatavaa visuaalista aineistoa. Verkkopalvelussa on myös linkki viestintäohjeeseen. Verkkopalvelun osoite on tämän päätöksen lopussa olevassa linkkiluettelossa.

Viestintävelvoitteiden laiminlyöminen tai rikkominen johtaa hankkeelle maksettavan tuen vähentämiseen tai maksettu tuki määrätään osin perittäväksi takaisin (rahoituslaki 42 §).

Hankkeen tietojen julkaiseminen

Hanketta ja tuen saajaa koskevat julkiset tiedot julkaistaan EU:n alue- ja rakennepolitiikan tietopalvelussa. Tietopalvelun verkko-osoite on tämän päätöksen lopussa olevassa linkkiluettelossa. Tietopalvelussa julkaistaan myös rahoituslain 5 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaiset kehittämishankkeiden yleisesti hyödynnettävissä olevat tukihakemuksessa suunnitellut ja hankkeen loppuraportissa raportoidut tulokset.

Julkaistavista tiedoista on säädetty yleisasetuksen 49 artiklan 3 kohdassa ja rahoituslain 54 §:n 2 momentissa. Julkaistavat tiedot on kuvattu myös viestintäohjeen luvussa 5. Viestintäohje löytyy EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman verkkopalvelusta, jonka osoite on tämän päätöksen lopussa olevassa linkkiluettelossa. Tuen saaja ei voi rajoittaa näiden tietojen julkaisemista.

Hankkeen seuranta

Tuen saajan on esitettävä jokaisen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä selvitys hankkeen etenemisestä hankkeen seurantaan varten (*seurantaraportti*). Tuen saajan on noudatettava seurantaraportin laatimisessa EURA 2021 -järjestelmässä olevia ohjeita. Raportista on käytävä ilmi, miten hankkeelle asetetut tavoitteet on toteutettu, mukaan lukien määrälliset tavoitteet, sekä muut tukipäätöksen ehtojen mukaiset tiedot. Seurantaraportti toimitetaan EURA 2021 -järjestelmässä.

Tuen viimeisen erän maksamista koskevassa hakemuksessa tuen saajan on esitettävä hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja saavutetuista tuloksista (*loppuraportti*). Tuen saajan on noudatettava loppuraportin laatimisessa EURA 2021 -järjestelmässä olevia ohjeita. Hankesuunnitelmassa arvioitujen ohjelma-asiakirjan mukaisten horisontaalisten periaatteiden toteutuminen on myös raportoitava. Horisontaalisia periaatteita ovat perusoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus, kestävä kehitys ja ei merkittävää haittaa -periaate.

Loppuraportin toimittaminen on tuen viimeisen erän maksamisen ehto. Rahoittava viranomainen käsittelee loppuraportin ja voi pyytää sen täydentämistä ennen hyväksymistä.

Ohjausryhmä

Tuen saajan on asetettava hankkeen ohjausta ja seurantaa varten ohjausryhmä. Ohjausryhmän jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden lukumäärän ja asiantuntemuksen on vastattava hankkeen kokoa ja luonnetta.

Tuen saaja nimeää ohjausryhmän jäsenet ja pysyvät asiantuntijat lukuun ottamatta rahoittavan viranomaisen edustajaa. Rahoittava viranomainen nimeää edustajansa ohjausryhmään asiantuntijaksi.

Ohjausryhmä ei ole vastuussa hankkeen toteuttamisesta, vaan vastuu on yksinomaan tuen saajalla. Ohjausryhmällä ei ole toimivaltaa tehdä rahoittavalle viranomaiselle kuuluvia päätöksiä.

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja seurata hankesuunnitelman noudattamista ja toteuttamista, toteuttamisen etenemistä sekä hankkeen rahoituksen ja kustannusten toteutumista. Lisäksi ohjausryhmän tehtävänä on käsitellä hankkeen toteuttamista, sisältöä ja rahoitusta koskevat muutostarpeet ennen kuin niitä koskeva muutoshakemus toimitetaan rahoittavalle viranomaiselle. Jos muutoshakemuksessa on kyse kiireellisestä muutoksesta, ohjausryhmän on käsiteltävä muutoshakemus mahdollisimman pian hakemuksen vireilletulon jälkeen.

Ohjausryhmän työssä on noudatettava hyvää hallintotapaa ja kokouskäytäntöjä sekä hallinnon yleisiä menettelyperiaatteita esimerkiksi esteellisyydestä.

Omaisuuuden käyttöaika

Tuen saajan on käytettävä investointeihin myönnetyn tuen kohteena olevaa omaisuutta hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisessa käyttötarkoituksessa vähintään viiden vuoden ajan hankkeen viimeisen maksamista koskevan päätöksen hyväksymispäivästä.

Rahoittavan viranomaisen täydentävä ehto

Aineiston säilyttäminen ja säilyttämisaika

Tuen saaja on velvollinen säilyttämään kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston tämän päätöksen ehtojen mukaisesti niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista. Hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston säilyttämiseen sovelletaan, mitä kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Hankkeen valvonta ja tarkastus

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hallintoviranomaisella, välittävällä toimielimellä ja tarkastusviranomaisella sekä Euroopan komissiolla ja tilintarkastustuomioistuimella on oikeus suorittaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varojen käyttöön liittyviä tuen saajaan kohdistuvia tarkastuksia.

Välittävällä toimielimellä on oikeus suorittaa tuen saajaan kohdistuvia yleisasetuksen 74 artiklassa tarkoitettuja paikan päällä tehtäviä varmennuksia, joilla tarkistetaan tuen kohteena olevien tuotteiden ja palveluiden toimittaminen ja että hanke on sovellettavan lainsäädännön, ohjelman ja hankkeelle asetettujen tukiedellytysten mukainen.

Siltä osin kuin hankkeen kustannukset korvataan tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 1-3 kohdassa tarkoitetuilla yksinkertaistetuilla kustannusmalleilla, toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus tarkastaa myös, että sovellettavan lainsäädännön ja tämän päätöksen mukaiset tuen maksamisen edellytykset ovat täyttyneet.

Siltä osin kuin hankkeen kustannukset korvataan tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen, toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus tarkastaa myös, että kustannukset on tosiasiallisesti maksettu ja että tuen saaja pitää näistä kustannuksista tämän päätöksen ehtojen kohdassa 7.1 tarkoitettua kirjanpitoa.

Tuen saajan on korvauksetta annettava tuen käyttöä koskevaa tarkastusta tekevä taholle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot, selvitykset, asiakirjat, pääsy tietojärjestelmiin, tallenteet ja muu aineisto ja sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

7 Tuen maksamisen ehdot

7.1 Kustannusten tukikelpoisuus

Kustannusten hyväksymisen edellytyksenä on, että ne ovat tuettavaa toimintaa koskevan EU:n ja kansallisen lainsäädännön sekä hallintoviranomaisen ja välittävän toimielimen ohjeistuksen mukaisia tukikelpoisia kustannuksia. Kustannusten tukikelpoisuudesta ja tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista säädetään erityisesti tukikelpoisuusasetuksessa.

Kustannusten on oltava tässä päätöksessä hyväksytyjen kustannuslajien ja kustannusmallien mukaisia. Hyväksytyjä kustannusmalleja ei voi muuttaa hankkeen toteuttamisaikana.

Ainoastaan hankkeesta aiheutuvat, sen toteuttamiseksi tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset ovat tukikelpoisia. Kustannusten on oltava aiheutuneita tässä päätöksessä hyväksyttynä hankkeen toteuttamisaikana (pois lukien tukikelpoisuusasetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetty poikkeukset). Tukikelpoisista kustannuksista vähennetään hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tulot. Hankkeen tuloista säädetään tukikelpoisuusasetuksen 4 §:ssä.

Rahoittava viranomainen voi hyväksyä kustannuslajin ylityksen ilman muutoshakemusta, jos muutokset ovat vähäisiä eikä hankkeen kokonaiskustannusarvio ylitä.

Rahoittava viranomainen voi hyväksyä tuen maksamista koskevassa päätöksessä kustannuslajin ylityksen, joka:

- on enintään 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyn kustannuslajin kokonaismäärästä; tai
- on enemmän kuin 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyn kustannuslajin kokonaismäärästä, mutta ylitys on enintään 10 000 euroa.

Hyväksyttävien kustannusten on oltava tukikelpoisia myös kustannuslajin ylityksen osalta. Kustannuslajin ylityksen hyväksyminen ei ole mahdollista hankkeessa, jossa sovelletaan 40 prosentin prosenttimääräistä korvausta (flat rate 40 %).

Hankinnat

Hankintayksiköistä ja niiden velvollisuudesta kilpailuttaa hankintansa ja käyttöoikeussopimuksensa säädetään julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016, jäljempänä *hankintalaki*).

Hankintojen on oltava hyväksytyn hankesuunnitelman mukaisia. Tuen saajan on kaikissa hankinnoissa huolehdittava hankintalain 3 §:n periaatteiden mukaisesti siitä, että hankintamenettelyyn osallistuvia ja muita toimittajia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Tuen saajan on toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen hankintoja tehdessään.

Siltä osin kuin hankkeen kustannukset korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen, hankinnasta aiheutuvien kustannusten tukikelpoisuuteen sovelletaan tukikelpoisuusasetuksen 18 §:ää. Tuen saaja vastaa siitä, että hankinnasta aiheutuvat kustannukset ovat kohtuullisia. Tuen saajan on rahoittavan viranomaisen vaatiessa osoitettava hankinnasta aiheutuneiden kustannusten kohtuullisuus tukikelpoisuusasetuksen 18 §:ssä säädettyllä tavalla. Tuen saajan on pyynnöstä toimitettava hankinta-asiakirjat viranomaiselle sekä esitettävä ne tarkastusten yhteydessä.

Kirjanpito

Tuen saajan on pidettävä erillistä kirjanpitoa muista kuin tuen saajan omarahoitusta koskevista rahoitusosuuksista ja hankkeen tuloista.

Tuen saajan on pidettävä erillistä kirjanpitoa hankkeen kustannuksista siltä osin kuin tuki on myönnetty tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Jos hankkeen kirjanpito sisältyy tuen saajan kirjanpitolain (1336/1997) tai valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 2 luvun mukaiseen kirjanpitoon, tuen saajan on pidettävä hankkeesta erillistä hyvän kirjanpitotavan mukaista kirjanpitoa niin, että hankkeen kirjanpito on vaikeuksitta todettavissa ja erotettavissa muusta kirjanpidosta. Erottaminen on tehtävä hankkeen omalla kirjanpitokoodilla, kustannuspaikalla tai muulla tunnisteella.

7.2. Tuen maksamisen hakeminen

Tuen saajan on haettava tuen maksamista sähköisesti EURA 2021 -järjestelmässä. Tuen saajan on noudatettava hakemuksen laatimisessa EURA 2021 -järjestelmässä olevia ohjeita.

Hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista on tarkemmin päätöksen kohdassa 7.3 Tuen maksamista koskevassa hakemuksessa ilmoitettavat tiedot.

Tuen saajan on haettava tuen viimeisen erän maksamista neljän kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä. Viimeisen erän maksamisen hakemisesta säädetään rahoituslain 28 §:ssä.

Rahoittavan viranomaisen täydentävä ehto

Tuen maksamista tulee hakea pääsääntöisesti kaksi kertaa hankkeen toimintavuoden aikana. Maksatusta haetaan kahden kuukauden kuluessa maksatusjakson päättymisestä.

7.3 Tuen maksamista koskevassa hakemuksessa ilmoitettavat tiedot

Tuen saaja saa hakea maksuun ainoastaan tässä päätöksessä hyväksytyjen kustannusmallien ja kustannuslajien mukaisia kustannuksia.

Hankkeessa, jossa osa tuesta on myönnetty tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen, tuen saajan on liitettävä tuen maksamista koskevaan hakemukseen erittelyt näistä kustannuksista. Kustannuksista on esitettävä kirjanpidon ote ja viranomaisen pyytäessä myös tosite. Tuen kohteena oleva tuote, palvelu tai muu suoritus on oltava maksettu ja tuen saajalle toimitettu ennen kuin kustannusten maksamista voi hakea. Useammassa erässä maksettavien hankintojen osalta maksettuja kustannuksia voi hakea maksuun, kun laskun perusteena oleva osa tuotteesta, palvelusta tai muusta suoritteesta on toimitettu hankintasopimuksen mukaisesti.

Prosenttimääräisinä korvattavia kustannuksia ei yksilöidä tuen maksamista koskevassa hakemuksessa. Tuen saajan ei tarvitse esittää niitä koskevia kirjanpidon otteita eikä tositteita.

Jos hyväksytyn kustannusarvion mukainen kustannuslajikohtainen euromäärä ylittyy, tuen saajan on ilmoitettava kustannuslajin ylitys ja esitettävä perustelut ylitykselle.

Tuen saajan on ilmoitettava tuen maksamista koskevassa hakemuksessa hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tukikelpoisuusasetuksen 4 §:ssä tarkoitetut tulot.

Tuen saajan on ilmoitettava maksukaudella toteutunut kunta-, muu julkinen ja yksityinen rahoitusosuus. Myös hyväksytyssä hankesuunnitelmassa mainitsemattomat tulo- ja rahoituslähteet on ilmoitettava.

Tuen saajan on toimitettava jokaisen tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä hankkeen seurantaraportti. Tuen viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on hyväksyttävän loppuraportin toimittaminen viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen kanssa.

7.4 Tuen maksaminen

Toimivaltainen viranomainen maksaa tuen ilman aiheetonta viivytystä. Tuki voidaan maksaa vain, mikäli tuen myöntämisen perusteena olleet edellytykset ovat tuen maksamisvaiheessa edelleen voimassa. Lisäksi tuen käytölle ja tuen maksamisen hakemiselle asetettujen ehtojen on täyttyttävä.

Tukea ei makseta, jos vaadittua seurantaraporttia, loppuraporttia, rahoittavan viranomaisen edellyttämiä liitteitä tai muita lisäselvityksiä ei ole toimitettu.

Tuen maksamisen esteistä säädetään rahoituslain 30 §:ssä.

Toimivaltainen viranomainen vähentää hankkeen tukikelpoista kustannuksista hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään hankkeen viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tukikelpoisuusasetuksen 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tulot.

Hankkeen rahoitussuunnitelmaan nähden suurempana toteutunut tuensaajaorganisaation ulkopuolelta hankkeelle osoitettu kunta-, muu julkinen ja yksityinen rahoitusosuus vähentää tuen viimeistä maksettavaa erää.

Jos tuen saaja ei noudata yleisasetuksen 47 ja 50 artiklassa säädettyjä tämän päätöksen mukaisia tiedotusta ja viestintää koskevia velvollisuuksiaan, toimivaltainen viranomainen vähentää 50 artiklan 3 kohdan mukaisen velvollisuuksien rikkomiseen suhteutetun vähennyksen hankkeelle maksettavasta tuesta.

8 Tuen palauttaminen

Tuen saajan on viipymättä palautettava virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai sen osa. Tuen saajan on palautettava tuki tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Tuen saajan on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tuen palauttamisesta. Jos palautettava määrä olisi enintään 250 euroa, tuki tai sen osa saadaan jättää palauttamatta.

9 Tuen maksamisen keskeyttäminen, maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Tuen maksamisen keskeyttämiseen sovelletaan, mitä rahoituslain 31 §:ssä säädetään. Velvollisuudesta tuen maksamisen lopettamiseen ja takaisinperintään säädetään rahoituslain 33, 42 ja 43 §:ssä sekä valtionavustuslain 21 §:ssä. Viranomaisen harkintaan perustuvasta tuen maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä säädetään rahoituslain 34 §:ssä ja valtionavustuslain 22 §:ssä. Jos takaisinperittävä määrä on enintään 250 euroa, se voidaan jättää perimättä.

Velvollisuus tuen maksamisen lopettamiseen ja takaisinperintään

Valtionavustuslain 21 §:n mukaan toimivaltaisen viranomaisen on päätöksellään määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki takaisin perittäväksi, jos tuen saaja on:

- jättänyt palauttamatta sellaisen tuen, joka on palautettava (1 kohta)

- käyttänyt tuen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty (2 kohta)
- antanut rahoittavalle viranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin taikka salannut sellaisen seikan (3 kohta), taikka
- on muutoin edellä 1–3 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut tuen käyttämistä koskevia säännöksiä tai tukipäätökseen otettuja ehtoja (4 kohta).

Rahoituslain 33 §:n mukaan toimivaltaisen viranomaisen on päätöksellään määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki tai sen osa takaisin perittäväksi, jos:

- tuen myöntämisen jälkeen on käynyt ilmi, että myöntämisen edellytykset eivät täyty (1 kohta)
- tuen saaja on kieltäytynyt antamasta tuen maksamista, valvontaa tai tarkastusta varten tarpeellisia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka muutoin avustamasta tarkastuksessa (2 kohta)
- tuen saaja on muutoin olennaisesti rikkonut tuen käyttöä koskevia säännöksiä tai tukipäätöksen ehtoja (5 kohta).

Seuraamukset viestintävelvollisuuksien laiminlyönnistä

Jos tuen saaja ei noudata yleisasetuksen 47 ja 50 artiklassa säädettyjä tukipäätöksen mukaisia tiedotusta ja viestintää koskevia velvollisuuksiaan, toimivaltaisen viranomaisen on määrättävä velvollisuuksien rikkomiseen suhteutettu jo maksettu tuen osuus takaisin perittäväksi. Velvollisuuksien laiminlyönnistä johtuvasta rahoitusoikaisusta säädetään yleisasetuksen 50 artiklan 3 kohdassa.

Harkinnanvarainen tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Viranomaisen harkintaan perustuvasta tuen maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslain 22 §:ssä ja siitä poiketen tai sitä täydentäen rahoituslain 34 §:ssä.

Valtionavustuslain 22 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen voi päätöksellään määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun tuen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos

- tuen saaja on käyttänyt avustusta muuhun kuin tukipäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai jättänyt ilmoittamatta viipymättä tuen myöntäneelle viranomaiselle tuen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta tuen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta (1 mom 1 kohta)
- tuen saaja on lopettanut tuen kohteena olleen toiminnan, supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle (1 mom 3 kohta)
- Euroopan yhteisön lainsäädännössä sitä edellytetään (4 mom).

Valtionavustuslain 22 §:n 2 momentin mukaan, jos tuen saaja tai tämän rikoslain (38/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen rikoslain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tai ulkomaalaislain 186 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta taikka tuen saajalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työ sopimuslain 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, toimivaltainen viranomainen voi jatkaa tuen maksamista sekä jättää jo maksetun tuen tai sen osan perimättä takaisin vain erityisen painavasta syystä.

Rahoituslain 34 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen voi päätöksellään määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun tuen tai sen osan takaisin perittäväksi

- aina jos tuen saaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi
- jos tuen saaja on jättänyt esittämättä tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla selvityksen hankkeen toteuttamisesta seuranta varten.
- jos tuen saaja on tosiasiallisesti menetellyt valtionavustuslain 22 §:ssä tai rahoituslain 33 §:ssä tarkoitettuun rinnastettavalla tavalla antamalla tuen myöntämiseen, maksamiseen

tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Investointeihin myönnetyn tuen kohteena olevan omaisuuden käyttöajan ja toiminnan pysyvyyden osalta sovelletaan seuraavaa:

Rahoituslain 33 §:n mukaan toimivaltaisen viranomaisen on päätöksellään määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki tai sen osa takaisin perittäväksi, jos

- tuen saaja on tämän päätöksen kohdassa Omaisuuden käyttöaika asetetun käyttöajan kuluessa lopettanut investointeihin myönnetyn tuen kohteena olevan toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti taikka luovuttanut omistus- tai hallintaoikeuksin tuen kohteena olevaa omaisuutta (1 mom 3 kohta)
- tuen saaja on tässä päätöksessä asetetun käyttöajan kuluessa asetettu konkurssiin ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslaissa tarkoitettu velallisen rikos (1 mom 4 kohta)
- perusrakenteen investointitukena myönnetyn tuen kohteena olevan omaisuuden omistussuhteet ovat muuttuneet olennaisesti tässä päätöksessä asetetun käyttöajan kuluessa ja muutos hyödyttää aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä taikka tapahtuu huomattava muutos, joka vaikuttaa hankkeen luonteeseen, alkuperäisiin tavoitteisiin tai toteuttamisen edellytyksiin (2 mom)
- tuen kohteena oleva omaisuus on tuhoutunut, vahingoittunut, anastettu tai kadonnut tässä päätöksessä asetetun käyttöajan kuluessa eikä tuen saaja ole kohtuullisessa ajassa hankkinut tilalle hinnaltaan ja laadultaan vastaavaa omaisuutta (3 mom).
- tuen saaja on muutoin olennaisesti rikkonut tuen käyttöä koskevia säännöksiä tai tukipäätöksen ehtoja

Infrastruktuuri-investointeja tai tuotannollisia investointeja sisältävän hankkeen toiminnan pysyvyyden osalta sovelletaan edellisten lisäksi seuraavaa

Infrastruktuuri-investointeja tai tuotannollisia investointeja sisältäviin hankkeisiin ja niiden tuen saajiin sovelletaan yleisasetuksen 65 artiklaa ja rahoituslain 43 §:ää. Infrastruktuuri-investointeja tai tuotannollisia investointeja sisältävien hankkeiden toiminnan on oltava pysyvää vähintään viiden vuoden ajan viimeisen tuen maksamista koskevan päätöksen tekopäivästä.

Toimivaltaisen viranomaisen on päätöksellään määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi ja jo maksettu tuki takaisin perittäväksi, jos

- ennen toiminnan pysyvyyden määräajan päättymistä tuotannollinen toiminta lopetetaan tai siirretään sen yleisasetuksen 65 artiklassa tarkoitetun suuralueen ulkopuolelle, jolla hanke on saanut tukea;
- infrastruktuurin omistussuhteissa tapahtuu muutos, joka hyödyttää aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä;
- tuetun toiminnan osalta tapahtuu huomattava muutos, joka vaikuttaa sen luonteeseen, tavoitteisiin tai täytäntöönpanon edellytyksiin siten, että toiminnan alkuperäiset tavoitteet vaarantuvat.

Toimivaltaisen viranomaisen on perittävä takaisin aiheettomasti maksettu määrä, joka on suhteessa siihen ajanjaksoon, jona tuen saaja ei ole noudattanut pysyvyyttä koskevia säännöksiä.

Jos kyseessä on tuen saajan konkurssiin asettaminen ja velallisen rikos, toimivaltaisen viranomaisen on perittävä infrastruktuuri- tai tuotannolliseen investointiin maksettu tuki täysimääräisesti takaisin.

Kaikkiin investointihankkeisiin sovelletaan edellisten lisäksi seuraavaa:

Valtionavustuslain 22 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen voi päätöksellään määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun tuen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos

- tuen saaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti luovuttanut toiselle omistus- tai hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu tuella (4 kohta)

- tuen saaja on valtionavustuslain 13 §:n vastaisesti pysyvästi muuttanut tuen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta (5 kohta)

Takaisin maksettavan määrän kuittaaminen, korko ja viivästyskorko

Tuen palauttaminen tai takaisin periminen kuittaamalla voi kohdistua ainoastaan samaan hankkeeseen myöhemmin maksettavaan tukeen. Toimivaltainen viranomainen voi määrätä tuen palautettavan tai takaisinperittävän määrän korkoineen perittäväksi siten, että toimivaltainen viranomainen vähentää sen samaan hankkeeseen myöhemmin maksettavasta tuesta. Kuittauksen edellytyksenä on, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Valtionavustuslain 24 §:n mukaan tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittävälle määrälle tuen maksupäivästä lukien korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Valtionavustuslain 25 §:n mukaan, jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään asetettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Kohtuullistaminen

Yli 250 euron ylittävää takaisinperittävää määrää ei voi kohtuullistaa.

Välittävä toimielin voi jättää tuen takaisinperittävälle määrälle laskettavan koron osittain tai kokonaan perimättä, jos koron täysimääräinen periminen olisi tuen saajan olosuhteet tai toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta.

Takaisinperinnän määräaika

Välittävä toimielin tekee maksamisen keskeyttämistä sekä maksamisen lopettamista ja takaisinperintää koskevan päätöksen aina viipymättä, kun sen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla tuen maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka tuen takaisinperintään voidaan ryhtyä.

Määräaika tuen takaisinperinnälle on kymmenen vuotta. Tuen takaisinperintää koskeva päätös voidaan tehdä määräajan jälkeenkin, jos EU:n lainsäädäntö sitä edellyttää. Kymmenen vuoden määräaika ei sovelleta tuen takaisinperintään, jos vireillä on oikeudellinen menettely tai jos hankkeessa epäillään petosta. Jos takaisinperittävän tuen kohteena olevaa omaisuutta koskee rahoituslain 24 §:ssä tarkoitettu käyttöaika, lasketaan kymmenen vuoden määräaika tämän ajan päättymisestä.

Tuen käyttöä koskevat keskeisimmät sovellettavat säädökset

Kansallinen lainsäädäntö:

- Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021, rahoituslaki)
- Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta (867/2021, rahoitusasetus)
- Valtioneuvoston asetus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan rahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (866/2021, tukikelpoisuusasetus)
- Valtionavustuslaki (688/2001)

EU-lainsäädäntö:

- Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipoliitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU no 2021/1060), **yleisasetus**

- Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU N:o 2021/1056), **JTF asetus**

Sopimukset:

- Euroopan unionin perusoikeuskirja (2000/C 364/01)
- YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (Finlex/Sopimukset, 27/2016)

Linkit säädöksiin ja sopimuksiin löytyvät EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien verkkopalvelusta. Palvelun verkko-osoite on tämän päätöksen lopussa olevassa linkkiluettelossa.

Tarkentavia lisätietoja päätöksestä antaa:

Lapin liitto
Puhelin: 0406651230
Sähköpostiosoite: marika.ikalainen@lapinliitto.fi
Käyntiosoite: Rantavitikantie 33 A, 2. kerros, 96300 Rovaniemi
Yhteyshenkilö: Marika Sara Annina Ikalainen

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa vaatia oikaisua rahoituslain 757/2021 81 §:n nojalla. Oikaisua haetaan oheisen oikaisuvaatimusohjeen mukaisesti. Oikaisuvaatimus on tehtävä sähköisesti EURA 2021 -järjestelmässä.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Allekirjoitukset

Lapin liitto

Päivi Hannele Ekdahl
Kehittämisohtaja

Marika Sara Annina Ikalainen
Aluekehitysasiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti vahvasti tunnistautuneena EURA 2021 -järjestelmässä (Suomi.fi-tunnistuspalvelu)

Linkit päätöksessä viitattuihin asiakirjoihin tai sivustoihin

Kirjautumista edellyttävät asiakirjat

Hankesuunnitelma

Avoimet linkit

EU:n alue- ja rakennepolitiikan verkkopalvelu: www.rakennerahastot.fi

Viestintäohje, EU:n lipputunnus ja visuaalinen ilme: www.rakennerahastot.fi/viestinta

Tietopalvelu: www.eura2021.fi/tiepa

Keskeiset sovellettavat säädökset: www.rakennerahastot.fi/lait-ja-asetukset

Liitteet

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa vaatia päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Oikaisuvaatimus tehdään tämän päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Oikaisuvaatimuksen määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä EURA 2021 -järjestelmästä, kyseessä on tavallinen sähköinen tiedoksianto. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §).

Määräaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot sekä sähköpostiosoite

Oikaisuvaatimus on tehtävä EURA 2021 -järjestelmän kautta.

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on EURA 2021 -järjestelmässä liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa vetoaa vaatimuksensa tueksi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen ja allekirjoitus

Oikaisua vaativan tai hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä on sähköisesti allekirjoitettava oikaisuvaatimus. Allekirjoitusvaatimuksen täyttää EURA 2021 -järjestelmän edellyttämä julkishallinnon asiointipalveluiden Suomi.fi-tunnistus.

Oikaisuvaatimus on jätettävä EURA 2021-järjestelmässä ennen 30 päivän määräajan päättymistä siten, että se on tietojärjestelmässä käsiteltävissä määräajan viimeisenä päivänä vuorokauden loppuun mennessä.

Oikaisuvaatimukseen annettava päätös

Oikaisuvaatimukseen annettava päätös tehdään sähköisesti EURA 2021 -järjestelmässä. Tieto siitä, että päätös on oikaisuvaatimuksen tehneen noudettavissa, lähetetään järjestelmässä tuen hakijan ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen (hankkeen yhteyshenkilö).